Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 6. V Ljubljani, ponedeljek 10. januarja 1938. Leto III.

Ugibanja o vsebini razgovorov med državami Rimske zveze v Budimpešti:

Zbližanje Madžarske z Jugoslavijo in Romunijo

Ljubljana, 10. januarja. Včeraj se je čez Slovenijo peljal v Budimpešto na sestanek držav Rimske zveze italijanski zunanji minister grof Ciano z brzovlakom, ki je pripeljal na Rakek ob 11.45. Grof Ciano se je s svojim spremstvom vozil v posebnem salonskem vozu. Na meji ga je v imenu naših oblasti pozdravil ljubljanski ban, ki je italijanskega državnika spremljal do Ljubljane. Na ljubljanski postaji so grofa Ciana pozdravili zastopniki drugih naših oblasti in uradništvo italijanskega konzulata.

Budimpešta, 10. januarja. o. Grof Ciano je dospel v Budimpešto ob 22. Madžarska vlada mu je priredila slovesen sprejem. Pred postajo je italijanskega zunanjega ministra pozdravljala ogromna množica ljudi. Vse ulice so bile slovesno razsvetljene in okrašene z neštetimi zastavami.

Vsebina razgovorov

Rim, 10. januarja. o. V Rimu pripisujejo budimpeštanskemu sestanku velik pomen Med inozemskimi tujimi diplomati v Rimu govore, da bo zunanji minister skušal pridobiti Avstrijo in Madžarsko za to, da se priključita nemško-italijansko-japonski protikomunistični smeri, ne da bi na zunaj pristopili k tej zvezi. **Dalje si bo grof Ciano prizadeval za zbližanje med Madžarsko na eni strani, ter Jugoslavijo in Romunijo na drugi strani. Poudarjajo zlasti, da je veliko upanje za to zbližanje, ker se je Madžarska odrekla svojim zahtevam po jugoslovanskem in romunskem ozemlju in zahteva samo ureditev položaja za svoje manjšine v teh dveh državah. Kljub močni revizionistični opoziciji, ki ima še veliko vpliva na Madžarsko, upajo, da bo na prigovarjanje Italije zmagala trezna smer, ki zahteva, naj se Madžarska sprijazni s stanjem, kakršnega so ustvarile mirovne pogodbe. Italija pa si bo prizadevala, da novo romunsko vlado pripravi do tega, da bo sklenila z Madžarsko sporazum o manjšinah.**

Glavne točke razgovorov glede splošne politike treh držav bodo naslednje:

1. Italijanski zunanji minister bo skušal pregovoriti Avstrijo in Madžarsko, da uradno priznata nacionalistično Španijo.

2. Avstrija in Madžarska naj odobrita vse italijanske in nemške načrte glede Podonavja, o katerih so se razgovarjali v Budimpešti že lani.

3. Avstrija in Madžarska naj glede svojega razmerja do Zveze Narodov dasta izjavo, podobno nedavni švicarski izjavi, v kateri bosta povedali, da bosta sodelovali pri tej ustanovi le z nekaterimi pridržki. Če pa zapustita Zvezo narodov, se bosta priključili mednarodni protikomunistični zvezi.

Budimpešta, 10. januarja. AA. MTI: Avstrijski zvezni kancler Schuschnigg in podtajnik zunanjega ministrstva Schmidt, sta snoči prišla na konferenco držav podpisnic rimskega protokola. Na postaji so ju počakali in pozdravili člani vlade, zastopniki vojaških in civilnih oblasti, višje uradništvo zunanjega mnistrstva in pa poslanik Avstrije in Nemčije.

Izjava grofa Ciana

Budimpešta, 10. januarja. AA. (MTI). Italijanski zunanji minister grof Ciano je zastopniku agencije MTI ob prihodu na madžarsko obmejno postajo podal naslednjo izjavo:

Zmeram prihajam na Madžarsko s čustvi velike ljubezni. **Stališče Italije do madžarskega vprašanja je znano. Italija od tega stališča niti najmanj ne bo popustila. Italijanski narod nosi v svojem srcu madžarski narod z ganljivimi občutki in bo zmerom mislil na Madžarsko.**

Dunaj, 10. januarja. AA. (DNB). **»Neuigkeits Weltblatt« poudarja, da bodo v Budimpešti govori o mnogih vprašanjih srednje Evrope. Srednjeevropske države so prišle do spoznanja, da morejo le same urediti lastna vprašanja. Vsaka izmed držav rimskih protokolov sme urediti svoje stike z drugimi državami tako, kakor ji narekujejo njene lastne koristi.**

Proslava rojstnega dne naše kraljice

Impozantna družabna prireditev ljublj. častnikarskega zbora

Belgrad, 10. jan. Naša kraljica Marija je proslavila svoj 39. rojstni dan v ožjem rodbinskem krogu. Vsa državna in mnoga zasebna poslopja so bila za to priliko okrašena z zastavami.

Ljubljana, 10. jan. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije so priredili častniki ljubljanske garnizije snoči v Kazini svečano zabavo, združeno s plesom. Prireditve so se udeležili naši najodličnejši vojaški predstavniki s poveljnikom dravske divizijske oblasti generalom Toničem, njegovim pomočnikom brigadnim generalom Lodičem in vsem častniškim zborom. Častniki naše vojske so prišli na zabavo v svečani gala uniformi in večinoma vsi v spremstvu dam. Na prireditev so bili povabljeni tudi ostali pomembni zastopniki, ki so se vljudnemu vabilu naše vojske tudi v polnem številu odzvali. Prireditev je počastil s svojim prihodom tudi ban g. dr. Marko Natlačen s soprogo, podban dr. Majcen s soprogo, ljubljanski župan dr. Adlešič s soprogo, predsednik apelac. sodišča g. dr. Golia, prav tako so bili navzoči tudi vsi načelniki banskih uradov in drugih oblasti kakor tudi zastopniki našega gospodarskega in kulturnega življenja, tiska itd. Navzoč je bil tudi ljubljanski konzularni zbor.

Plesno zabavo je začel s kolom divizijski general g. Tonič z gospo banovo, nakar se je razvila splošna prisrčna zabava. Vsa prireditev je potekla v sijajnem razpoloženju, ki je kazalo, da je ta tradicionalna zabava našega častniškega zbora najelitnejši družabni dogodek v Ljubljani, ki dobiva še poseben pomen spričo dneva, na katerega je prirejen.

Intimne proslave kraljičinega rojstnega dne so bile po vsej državi, tako n. pr. v Skoplju, kjer so bile svečane službe božje. V pravoslavni cerkvi sv. Jurija je opravil cerkvene obrede skopeljski mitropolit Josif ob asistenci več duhovnikov. Cerkev je bila polna ljudi vseh slojev in stanov. V katoliški cerkvi Srca Jezusovega, ki je bila prav tako polna ljudstva, je daroval sv. mašo skopeljski škof Ivan Franjo Gnidovec. Prav tako so ljudje napolnili cerkve drugih veroizpovedi.

Bukarešta, 10 jan. Na rojstni dan naše kraljice Marije so romunski listi objavili več člankov, v katerih pravijo med drugim: S svojimi vzvišenimi duševnimi sposobnostmi in plemenitim značajem, kakor tudi s popolnim razumevanjem svoje vzvišene dolžnosti kraljice in matere, si je pridobila **neomejeno ljubezen Jugoslavije. Po težki žalosti, ki jo je prenašala z dostojanstvom, po smrti ljubljenega moža, velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je kraljica Marija, tako težko zadeta po usodi, našla utehe v manifestacijah udanosti in ljubezni svojega ljudstva. Romunski narod z vsem srcem deli današnje veselje jugoslovanskega naroda, želeč svoji princesi in jugoslovanski kraljici dolgo in srečno življenje, njenemu vzvišenemu sinu Nj. Vel. kralju Petru II. pa dolgo in slavno vladanje.**

Romunski zunanji minister jutri v Belgradu

Belgrad, 10. jan. m. **Jutri bo pred svojim potovanjem v Ženevo dospel iz Prage v Belgrad novi romunski zunanji minister Micescu. Cilj potovanja romunskega ministra Micesca je bil ta, da po vrsti obvesti vse uglednejše politike zavezniških držav o najvažnejših smernicah nove romunske vlade, in da se z njimi porazgovori o vseh važnih političnih vprašanjih, ki zanimajo države MZ. Pred vsem pa je hotel Micescu govoriti s češkimi in jugoslovanskimi politiki o onih vprašanjih, ki bodo na sporedu bližajočega se sestanka Zveze narodov.**

Razgovori v Pragi

Praga, 10. jan. o. Zunanji minister Micesco je včeraj s precejšnjo zamudo dospel v Prago, ker se je vlak moral boriti s snežnimi zameti. Na postaji ga je sprejel zunanji minister dr. Krofta in drugi dostojanstveniki, nakar se je Micescu vpisal v dvorno knjigo predsednika dr. Beneša, popoldne pa je imel razgovor z zunanjim ministrom dr. Kroftom. Razgovori so se nadaljevali danes dopoldne in so se nanašali na bodoče sodelovanje med državami Male zveze z ozirom na novi politični red v Romuniji. Češki listi izražajo upanje, da klub spremembi v romunski notranji politiki ne bo prišlo do nobenega nesoglasja med Romunijo in ČSR. Micescu odpotuje danes ob 19 iz Prage v Belgrad.

Romunski zunanji minister je dal češkoslovaškemu poročevalskemu uradu izjavo, v kateri se obrača proti zahtevam o spremembi meja v Srednji Evropi. Sprememba meja ni vprašanje mednarodnega prava, marveč vprašanje vojne. Prav tako je otročja zahteva o spremembi mirovnih pogodb. Zgodovina uči, da so vojne rodile pogodbe, nikdar pa niso pogodbe pokopale učinkov vojnih zmag. Mirovno pogodbo, ki je zagotovila sedanje meje povojnim državam, je mogoče spremeniti le s soglasjem vseh podpisnic. Kdor govori o spremembi naših meja, se zelo moti.

Gospodarsko delo nove romunske vlade

Pred znižanjem davkov v Romuniji

Bukarešta, 10. januarja. Romunski finančni minister Savu je imel po radiu govor, po katerem je povedal več važnih stvari o gospodarskih namenih sedanje vlade. Opozoril je predvsem na potrebo, da se ohrani proračunsko ravnovesje, da vlada nanovo oceni plačilno sposobnost romunskih državljanov in po tej cenitvi določi davke, ter da izvaja strogo nadzorstvo nad državnimi in samoupravnimi izdatki. Z uravnoteženim proračunom, s presežki romunske zun. trgovine, ki jih bodo morali doseči s strogim nadzorstvom nad zunanjo trgovino, z zlatim kritjem denarja v obtoku, z ureditvijo stvarnega odnosa med valuto in cenami na domačih in tujih trgih bo morala vlada za vsako ceno dodobra zavarovati narodno denarstvo. »Če bomo izvajali ta načela«, je poudaril, »bomo v tujini ustvarili zaupanje do romunskega denarja. Kljub zlim glasovom tujih škodoželjnih krogov, se zaupanje v našo valuto doslej še ni omajalo. Na vseh tujih tržiščih je trdno ohranila svoj položaj. Mislimo pa, da omenjeni ukrepi nikakor ne bodo škodljivo vplivali na sedanjo vrednost leja. Obramba notranjega tržišča s pomočjo kapitala, ki nam bo zavaroval mir in varnost, bo vsekako blagodejno vplivala tudi na vse vire dohodkov v državi.«

Judovski denar beži

Bukarešta, 10. januarja. m. Odločni ukrepi nove romunske vlade proti raznim judovskim podjetjem so v romunski javnosti naleteli na splošno odobravanje. Politična javnost misli, da se je položaj nove vlade v marsičem zboljšal. V dokaz temu navajajo, da vsak dan pristopajo k vladnemu taboru uglednejši funkcionarji posameznih političnih strank. Judje so v zadnjih dneh poskušali odnesti svoje premoženje iz Romunije in dvigniti iz bank svoje prihranke. Državna hranilnica je izplačala zadnje dni velike zneske. Precej Judom, ki so v zadnjem času pričakovali dogodkov in ukrepov proti sebi, se je posrečilo pobegniti v inozemstvo. Zaradi tega je romunska vlada izdala vse potrebne ukrepe, da prepreči škodo za romunsko narodno gospodarstvo ter je vsem obmejnim oblastem izdala navodila, da storijo vse, da se prepreči beg kapitala z države.

Zadnje utrjene stavbe v Teruelu so padle

Nacionalistična vojska okrog mesta pa se pripravlja na napad

Sevilja, 10. januarja. AA. Havas. V zvezi s padcem Teruela je general Quiepo de Llano sinoči rekel po radiu:

Branilci mesta so se predali, ker naše čete niso mogle priti pravočasno na pomoč. Zemljepisne okoliščine so bile posebno neugodne. Dasi smo zavzeli vse višine okoli mesta, bi nam reka, ki je v teh časih zelo nevarna, presekala zveze. Mraz in sneg sta bila naša največja sovražnika.

Kljub temu, da imajo rdeči v oblasti vsa poslopja v Teruelu, se nacionalistični pritisk v sklenjenem obroču na višinah okrog mesta vse bolj jači. Rdeče čete poskušajo zadržati nacionalistično vojsko na desnem in levem krilu pri Teruelu. Posebno nacionalistični predor na jug pri Vila Stari povzroča rdečim hude skrbi. Zato so včeraj napadli nekatere postojanke, ki so jih nacionalisti zavzeli, vendar so bili odbiti. Ujetniki izjavljajo, da je na tem odseku bojišča koncentriranih deset bataljonov vladnih čet. Poslednje dni je nacionalistično topništvo močno obstrelievalo vladne čete, ki so se koncentrirale okrog Teruela. Vse kaže, da se sedaj pri Teruelu prične odločilna faza nacionalistične ofenzive.

Zavzetje zadnjih stavb v mestu, ki so jih imeli v oblasti nacionalisti, po rdečih oddelkih nič ne spremeni. Rdeči so zdaj gospodarji mesta, ki je pa obkoljeno po vojski generala Arande. Ta bo naskočila vladno vojsko takoj, ko bo vreme dopuščalo. Nacionalistično poveljstvo je pred Teruel poslalo nekaj bataljonov glasovitih »črnih strel«, ki so se proslavile z junaštvom na severni fronti.

Saragosa, 10. januarja. AA. (DNB.) Pri pregledu vojnega materiala, ki so ga v velikih množinah zaplenile nacionalistične čete na teruelskem bojišču, so ugotovili, da je 80% tega orožja francoskega izvora. Tanki so brez izjeme ruski izdelek. Veliko število letal najnovejše oblike je iz francoskih tovarn.

Nagrade italijanskim kmetom za napredno obdelovanje polja je včeraj razdelil Mussolini. Med nagrajenimi je bilo tudi nekaj duhovnikov.

Severne evropske države, ki so podpisale takozvani sporazum v Oslu, so se sporazumele o tem, da bodo skupno priznale italijansko oblast v Abesiniji, ter poslale v Rim nove diplomatske zastopnike. Kakor kaže, bo v kratkem vsa Evropa priznala dejstvo, ki ga zgoli z zanikavaniem ni mogoče spraviti s sveta.

Vesti 10. januarja

Bivši predsednik belgijske vlade van Zeeland se je včeraj vrnil iz Londona v Belgijo. Dejal je, da je z razgovori, ki jih je imel v Londonu s predsednikom angleške vlade zelo zadovoljen, in upa, da bodo rodili veliko uspeha.

Glavni tajnik Zveze narodov Avenol je odpotoval v London, kjer se bo z angleškimi državniki razgovarjal o sporedu stotega zasedanja Zveze narodov, ki bo 17. januarja.

Poljski ministrski predsednik Skladkovski, ki je bil do zdaj tudi notranji minister, bo to mesto odložil. Za novega notranjega ministra bodo imenovali najbrž nekega generala.

Predsednik francoske vlade Chautemps je poslal delavskim organizacijam pisma, v katerih jih prosi, naj ne ovirajo vladnega dela za socialno pomiritev Francije. Njegov poziv bo ostal najbrž brez uspeha, ker imajo komunisti z delavskimi organizacijami druge namene.

Za bojkot japonskega blaga in za ustavitev trgovine z Japonci se zavzema angleška delavska stranka, ki je izdala več pozivov angleškemu prebivalstvu, in bo skušala vplivati tudi na vlado.

Francoski notranji minister je prepovedal prodajo italijanskih dnevnikov »Stampa« in »Gazzeta del Popolo« na vsem ozemlju francoske države.

Smrtno se je ponesrečil francoski admiral Olmy, poveljnik francoskega brodovja v Sev. Afriki.

Arabski vladar Ibn Saud je praznoval včeraj 12-letnico kraljevanja. Ibn Saud je v teh letih postal najmogočnejši in najvplivnejši arabski knez, za čigar naklonjenost se potegujeta zlasti Anglija in Italija.

Francoski komunisti pripravljajo nov udar, podoben tistemu, ki so ga poskusili za božič v Parizu, ko so razglasili splošno stavko v prometu. To napoveduje razglas, ki ga je izdala Francoska ljudska stranka.

Za 162.000 dolarjev granat in bomb so prodali Amerikanci lani Kitajcem in za 290.000 dolarjev letal. Japoncem pa so v istem času prodali vojnega gradiva za 250.000 dolarjev. To kljub vsem mirovnim poslanicam Roosevelta.

Japonska uradna poročevalska agencija Domei bo ustanovila v Rimu podružnico, ki bo pospeševala časopisne stike med Italijo in Japonsko. Vsi italijanski veliki listi pa bodo poslali v Tokio stalne dopisnike.

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg se je po poročilih nekaterih evropskih listov pred nekaj dnevi sestal s predsednikom madžarske vlade Daranyjem in s predsednikom češkoslovaške vlade dr. Hodžem.

Predsednik južnoafriške zvezne države, general Hertzog, pojde v kratkem v pokoj, ker so Angleži mnenja, da mora zaradi zapletenih razmer na svetu biti na tem važnem mestu mlajša politična sila.

Vojvoda Windsorski se bo za stalno naselil v Parizu, kakor vedo povedati časnikarji, ki jih še zanima zgodba bivšega angleškega kralja.

Dansko kraljico so morali nenadno operirati zaradi slepiča in se je operacija posrečila.

Tri metre snega imajo v romunskem pristaniškem mestu Constanci, kjer je več ljudi zmrznilo.

Voditelj nemške delovne fronte dr. Ley se je vrnil z daljšega potovanja po Italiji, kjer se je z voditelji italijanskega delavstva razgovarjal o izmenjavi delavcev.

Ameriški športniki se bodo udeležili olimpijskih iger v Tokiu l. 1940, tako je sklenil ameriški olimpijski odbor, kljub veliki propagandi, ki jo proti udeležbi ženejo nekateri ameriški listi.

Smrt apostola Kitajske

Pariz, 8. jan. o. S Kitajske je prišla vest, da je kot žrtev bojev padel znani katoliški gospodarstvenik Lopahong, predsednik kitajske katoliške akcije in duša vsega katoliškega delovanja na Kitajskem. Življenje tega velikega spreobrnjenca, ki je bil silno bogat človek, je bilo svetniško, tako po misijonskem kakor po dobrodelnem njegovem udejstvovanju. Po njegovi zaslugi je Kitajska dobila razne cvetoče katoliške ustanove, katoliško vseučilišče v Šanghaju, nešteto šol in bolnišnic. Lopahong je ne le žrtvoval vse svoje ogromno premoženje, marveč je tudi sam kot katehist oznanjal katoliško vero, krščeval v sili in pridobival ljudi za katoličtvo predvsem s svojim vzgledom in dobrimi deli. Njegova smrt je na Kitajskem med vsem prebivalstvom brez razlike vere vzbudila silno žalost.

Začetek trgovskih pogajanj med Ameriko in Anglijo

Washington, 10. jan. o. Ameriški zunanji minister Cordel Hull je sprejel časnikarje in sporočil, da se bodo pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe med Anglijo in Združenimi državami lahko v kratkem začela. Pripravljalna dela, ki teko že več mesecev in ki naj odstranijo vse težave, zlasti carinske, ki ovirajo sklenitev ugodne pogodbe, so tako napredovala, da se bodo prvi uradni razgovori začeli 14. februarja. Ta pogodba bo za obe svetovni državi in za ves svet velikega pomena, saj bo trgovski sporazum tvoril uvod v tesnejše politično sodelovanje med tema velikima silama.

Poboji v Palestini

Jeruzalem, 10. januarja. AA. Po dveh dneh zatišja so nastali v Palestini novi incidenti. V severni Palestini so se pojavili veliki požari. V Ilaru blizu Nablusa so teroristi ubili nekega Arabca, ki so ga osumili, da je ovadil policiji neke teroriste, ki so bili potem obsojeni na smrt. Ko so jih pričeli oddelki angleške policije zasledovati, so teroristi še zažgali njegovo hišo. V okolici Tulkaremu so Arabci napadli poštni voz. Nekaj ljudi je bilo ranjenih. Angleška vojaška policija sedaj kljub velikemu deževju zasleduje teroriste. Mnogo ljudi je bilo aretiranih zaradi omenjenega dogodka v Ilaru.

Poledica, poledica . . .

Ljubljana, 10. januarja.

Že včeraj smo pravilno slutili: če najprej sneži, nato pa začne rositi in še pozneje čisto enostavno deževati — iz tega ne more res nastati nič kaj prida. To smo občutili že sinoči, ko se je večerno ozračje malo shladilo in je nastala poledica, kakršna nas počasti skoraj vsako leto, le enkrat v večji, drugič v manjši meri.

Človek bi mislil, da sta imela bolnišnica in reševalci ob taki poledici polne roke dela. Kako iznenadeni pa smo bili, ko so nam na naše vprašanje tako iz bolnišnice, kakor iz reševalne postaje sporočili, da jim ni bilo treba ne v teku noči, ne v teku današnjega jutra, to je do okrog 9 ure, posredovati niti v enem primeru. Bilo je sicer polno malih nesreč, ki so jih meščani bodisi sami doživljali, bodisi videli na ulicah: na gladki cesti je spodrsnilo stari ženici, ki se je jedva pobrala, drugod je strčal po tleh fant, ki pa mu je bilo to bolj v zabavo kakor v neprijetnost, saj se je zaradi tega zabavala vsa njegova družba.

Ob takem vremenu je pouličnі promet pešcev omejen seveda samo na najnujnejše. Zjutraj smo opazili, kako se je skoraj sleherni uradnik in uradnica poslužila tramvaja, le okoliški dijaki in dijakinje, ki jim je mestni led kakor nekako drsališče, so pridrsali zjutraj prav korajžno v mesto po Miklošičevi cesti.

Posebno kočljiva je taka poledica za kolesarje: če vozi ob strani ceste je v vedni nevarnosti, da mu spodrsne, ker je cesta vzbočena. Če pa vozi po sredi ceste, lahko zatrobi za njim vsak trenutek avtohupa, kolesar hoče prehitro zaviti na stran, pa mu na poledici izpodnese kolo. Tako je še v nevarnosti, da gre čez njega avtomobil. Prav sličen dogodek se je pripetil danes zjutraj na Miklošičevi cesti, vendar — hvala Bogu s srečnejšim izidom. Kolesarji pa zaradi tega še niso obupali. Vedo namreč, da pride do poldneva v mesto precej vprežne živine, zlasti konj, ki puščajo za seboj imenitno sredstvo proti poledici. Avtomobili poskrbijo, da se to sredstvo razširi na širši cestni okoliš in tako so kolesarji prepričani, da bo opoldanska pot proti domu lažja.

Sredi preteklega tedna je bila v ljubljanski operi premijera nanovo naštudirane »Tosce«. V novi zasedbi je opera nad vsa pričakovanja lepo uspela.

Nekaj novih senatorjev

Belgrad, 10. jan. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so bili z ukazom kraljevih namestnikov na osnovi § 50 ustave imenovani za senatorje: bivši minister in kraljevski delegat pri mednarodnem zavodu za umsko sodelovanje dr. Lujo **Vojnović**, upokojeni vseuč. prof. in dosedanji senator dr. Bogdan **Gavrilović**, dosedanji senator dr. Georg **Grassel**, narodni poslanec Štefan **Jankovič**, bivši minister in dosedanji senator dr. Hamdija **Karamehmedović**, bivši minister in dosedanji senator dr. Želimir **Mažuranić**, bivši ban Anton **Mihajlović**, protojerej in dosedanji senator Stevan **Mihaldžić**, dosedanji senator dr. Ante **Pavelić**, upokojeni državni svetnik Janko **Spasojević** in narodni poslanec Spira **Hadži-Ristić**.

Dr. Mačkovi bodoči senatorji

Belgrad, 10. januarja. m. Za bližajoče se senatske volitve so priprave v polnem teku. Kakor se zdi že zdaj, se bosta volitev udeležili prav gotovo vsaj dve politični skupini in sicer JRZ in bivša HSS. Dr. Maček namerava postaviti za kandidata pri teh senatskih volitvah v savski banovini Jakoba Jelašiča, Ivana Pernarja, Avgusta Košutiča in dr. Jurija Krmljeviča, ki je dozdaj še v tujini

Kmetijska država ne more obstojati

Zagreb, 10. januarja. m. V »Obzorju« je objavil daljši članek tukajšnji univerzitetni profesor dr. Kriškovič. V njem se pretežno bavi z vprašanjem kmečke države, ki jo forsira dr Mačkov »Narodni pokret«. Pisec v članku pobija možnost obstoja takšne države ter z vso silo kritizira ideologijo Hrvatskega narodnega pokreta iz stališča dr. Vladka Mačka.

Celiske novice

V celjski bolnišnici je umrla v soboto 8. januarja Majdica Knap, 1 leto stara hčerkica g. profesorja Antona Knapa. — Na Ostrožnem pri Celju je istega dne umrla 2 meseca stara Elizabeta Mitnik, hči čevljarja.

Danes zvečer ob 8 nam bo priljubljeni in priznani slovenski predavatelj g. prof. Janko Mlakar v dvorani Ljudske posojilnice ob izvirnih skioptičnih slikah na samo njemu lasten šegav način podal svoje vtise s potovanja po Islandiji in Spitzbergih. Vstopnice dobite v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi. Abonenti imajo prostore rezervirane. Vabljeni!

Pevska vaja Celjskega zvona danes zvečer zaradi prosvetnega večera odpade.

Stene v plamenih

Ljubljana, 10. januarja.

V nekem stanovanju v Tyrševi ulici so danes zjutraj okrog šeste ure stanovalci opazili, da je soba polna dima. Med tem so že ugotovili, da se je vnela lesena stena, poleg katere stoji peč. Peč je bila namreč precej zakurjena, zaradi česar se je vnela preblizu stoječa lesena stena. Takoj so bili poklicani reševalci, ki so razkopali steno, vse tleče dele polili ter kmalu odstranili vsako nevarnost.

„Katoliška vzgoja nas je utrdila v tem, da ljubimo narod in domovino"

Ljubljana, 10. januarja.

Včeraj dopoldne je bilo v unionski beli dvorani pomembno zborovanje staršev in vzgojiteljev, združenih v društvu »Krščanska šola«. Zborovanja se je udeležilo veliko število najodličnejših katoliških zastopnikov, staršev in vzgojiteljev, ki jih je v svojih uvodnih besedah prisrčno pozdravil predsednik društva dr. **Josip Dermastja**

Zelo izčrpno poročilo o delovanju društva je podal nato tajnik katehet dr. Žerjav, ki je med drugim posebno poudaril načela, na kaetrih stoji to nad vse pomembno društvo. Starši imajo pravico in dolžnost zahtevati, da se njihovi otroci vzgojijo po načelih vere, kateri pripadajo. Katoličani zatorej po vsej pravici zahtevamo, da bodi vzgoja katoliške mladine katoliška in najmanj, kar se more zahtevati, je to, da šolska vzgoja ne sme rušiti verskih in nravnih temeljev naše vere To je načelo društva »Krščanska šola«. Društvo uveljavlja med narodom krščanska načela pri vsej vzgoji. prireja posvetovalne sestanke in podpira druga vprašanja. ki vplivajo na nravno okrepitev mladine. Doslej je društvo sestavljeno iz ljubljanske in lavantinske knezoškofijske zveze s krajevnimi podružnicami. — Tajnik nato obširno poroča o polemiki z nekim sokolskim glasilom, ki je napadlo društvo »Krščanska šola«, očitalo temu društvu protinarodnost, napadlo svetega očeta, napadlo slovenske starše, ki zahtevajo katoliško vzgojo svojih otrok, jih dolžilo, da so pod komando oblasti, ki je izven naših meja in ni naše narodnosti, da hoče »Krščanska šola« zasužnjiti naše otroke, jih trgati iz naročij svojih mater in dolži celo slovenske starše s habsburškimi simpatijami itd. Ves ta napad je bil v popolnem slogu naših domačih »jugoslovenskih« nacistov, ki sovražijo pač vse, kar je slovensko in katoliško.

Šolska vzgoja — tudi vzgo a značaja

Društvo je s posebno vlogo opozorilo bansko upravo na žalostno stanje verskega pouka v naših šolah, kjer so bili številni razredi brez verouka. Naši učbeniki so na mnogih mestih naravnost protiverski in vsebujejo trditve, ki so celo v nasprotju z določili ustave. Društvo »Kršč. šola« se načelno priključuje zahtevi zveze »Šola in dom« od 2 marca 1927, namreč da je avtonomija v šolski upravi pogoj za kulturni napredek našega naroda Upoštevajo naj se spremembe v smislu priloženih resolucij, ki so bile ponovno sprejete od krščanskih staršev na skupščini tega društva in so jih podpisale skoraj vse slovenske občine še pred sprejemom sedanjega zakona o ljudskih šolah Šolska vzgoja mora dajati poleg intelektualne izobrazbe tudi moralno vzgojo značajev.

. . . verska in moralna

Tudi prosvetni minister je leta 1932 naročil banskim upravam: **»Mnogi kriminalni primeri kažejo, da so resne grde razvade v razmahu, verski in moralni čut pa pada in se izgublja. Brez verskega in moralnega čuta nikakor ni mogoča ljudska družabna skupnost.** Učitelj bodi one veroizpovedi, h kateri pripada večina učencev. Za učitelja, ki z besedo ali slabim zgledom uničuje najvišje nravne vrednote, ne sme biti mesta pri naši mladini. Verske oblasti naj bodo zastopane v šolskih odborih ali korporacijah. Tudi starši naj bodo zastopani v teh korporacijah. Zastopnikoma Katehetskega društva je sedanji prosvetni minister Magaraševič izjavil, da je prepričan o važnosti versko-nravne vzgoje.

Letos društvo ni stavilo nobenih novih resolucij, ker so bile vse njegove zahteve glede organizacije vzgoje katoliške mladine v naši državi sprejete in odobrene od vlade ter čakajo tudi ustavne odobritve.

Po pozdravih, ki so jih razni zastopniki naslovili občnemu zboru tega društva, med katerimi je bil posebno lep pozdrav škofovega zastopnika kanonika *g. Volca* in po nekaj pripombah, ki so jih udeleženci izrazili k poročilom, so bile

volitev odbora

G. Velkavrh je predlagal naslednjo listo novega odbora, ki se v glavnem ujema s starim odborom in ki je bila tudi sprejeta: Peter Bergant, ravnatelj Vzajemne zavarovalnice, dr. Karel Capuder, gimnazijski ravnatelj, dr. Ivo Česnik, odvetnik, dr. Josip Dermastja, generalni tajnik Vzajemne zavarovalnice, Milica Grafenauerjeva, profesorjeva soproga, dr Viktor Korošec, vseučiliški profesor, Pavel Lavrič, šolski upravitelj, Rudolf Smersu, pravni referent OUZD, Stanislav Škebe, katehet, dr. Alojzij Zupan, stolni kanonik, Ivan Žerjav, veroučitelj; v nadzorstvo pa: Alojzij Kocmur, ravnatelj I. delavskega konsumnega društva, in Ivan Rakovec, ravnatelj »Slovenčeve« uprave.

Ob zaključku je imel predsednik dr. Dermastja govor, v katerem je naglašal: *Vsi katoliki iskreno ljubimo naš narod in domovino, smo zvesti kralju in domovini. Med nami ni izdajalca, ker nam tako zapoveduje vera in nas je utrdila v tem naša katoliška vzgoja.*

Drzen vlom

Maribor, 9. januarja.

Danes sredi poldneva je bil izvršen drzen vlom v pisarno finančne kontrole, ki se nahaja v poslopju okrajnega glavarstva. Vlomilec se je splazil okrog 12. ure v tretje nadstropje, kjer je našel vrata na glavni pisarni odprta, v pisarni pa nikogar. Urno se je lotil dela ter je z dletom odprl po vrsti nekaj predalov na pisalnih mizah. Zdi se pa, da ni napravil posebnega plena ter mu je padlo v tatinske roke le za okrog 100 din drobiža. Sredi posla je vlomilec začul s hodnika korake, pa je naglo planil skozi vrata, kjer se je srečal s podpregledn ikom Vavpotičem. Ta ga je vprašal, kaj išče v pisarni, vlomilec pa je duhaprisotno odgovoril, da išče nekega financarja. Potem je naglo odkuril po stopnjicah in izginil. Vavpotič je vstopil v pisarno ter takoj opazil, da se je mudil pred njim tam vlomilec. Pohitel je za neznancem, pa ga ni mogel več ujeti.

KINO UNION Tel. 22-21

Oglej si še danes zabavno **Milliöckerjevo** opereto

GASPARONE

Marika Rökk, J. Hesters

Ob **16., 19·15** in **21.15 uri**

Tečaj poklicnih šoferjev. Zveza šoferjev dravske banovine nam poroča, da se je tečaj o Dieselovih motorjih za poklicne šoferje, kakor je bilo objavljeno, pričel dne 7. januarja 1938. Ker pa se je za tečaj prijavilo tako veliko število udeležencev, smo bili primorani že zaradi omejenega prostora in iz higienskih ozirov število obiskovalcev tečaja omejiti. Vsi prijavljenci, ki niso prišli zdaj na vrsto, ostanejo v evidenci za drugi tečaj, ki se bo v kratkem začel. Na vsak način bo tečaj tako urejen, da bo večini prijavljencev bolje ustrezalo. ZŠDB.

Viničarske družine v Slov. goricah stradajo in prezebajo

Slovenske gorice, 5. januarja.

Že večkrat smo pisali v »Slovenskem domu« o položaju viničarskih družin v Slovenskih goricah. Naj ne bo odveč, če se danes ponovno vračamo v to pereče vprašanje stanu, ki je glavni a najbolj prizadeti stan vinogradniške pokrajine. Letošnja zima je prinesla tem številnim družinam, katerih število sega do 4000, veliko bedo v stradanju in prezebanju. Zadnje slabe letine so pač najhuje prizadejale uboge viničarske družine, posebno kmečke viničarske družine, ki jim ni zaslužek v vinogradu glavni dohodek, marveč morajo iskati pri posameznih kmetih koščke zemlje, kjer posejejo najpotrebnejše za življenje. To zemljo morajo družine z žuljavim napornim delom odsluževati skozi vse leto, da jim nazadnje še ne preostaja časa, da bi pospravili svoj težko zaslužen pridelek pravočasno pod streho, marveč ga morajo puščati trohnenju. Delo v vinogradih je tem ubogim družinam pač slabo plačano. Po večini pač kmečki viničarji z delom v vinogradih odslužujejo skromno stanovanje. Žalosten je pogled v sedanjem času

po hribovskih viničarskih kočah

Ob pogledu na to mizerno stanje se človek, ki ima količkaj socialnega čuta, zdrzne nad življenjem ubogih družin v sedanjem času. Po viničarskih hribovskih naselbinah, kjer sedaj vlada hud mraz, morajo uboge družine bdeti v mrzlih stanovanjih v stradanju, ki ga prehudo občuti uboga viničarska mladina, ki nima obleke za šolo v mrzlih dneh. Viničarji so v sedanjih dneh brez zaslužka, ko bi ga bili najbolj potrebni. Zaradi slabe letine nimajo mnoge družine že dolgo kruha. Celo krompirja, ki je glavna hrana, primanjkuje, ker ga je velik del uničilo jesensko stalno deževje. Zelo žalostno je pri mnogih viničarjih, ki bodo imeli slab furež (koline), tako da zopet ne bo potrebnih živil skozi leto za pozimi sestradane družine. Velike težave imajo viničarji s kurivom. Če si hočejo preskrbeti vsaj najpotrebnejše kurivo, morajo po gozdovih izkopavati štore in sedaj v mrazu pobirati hosto. Imamo mnogo kmetov, ki viničarskih stanovanj in hlevov ne popravljajo in jih puščajo v razpad. Uboga edina viničarjeva kravica mora hudo prezebovati in se prehladi. Dogodili so se že primeri, da je v mrzli zimi žival zmrznila.

Takšen je položaj kmečkih viničarjev. Na mnogo boljši stopnji pa so

„gospočki" viničarji

ki žive le izključno iz svoje službe (z delom v vinogradih). Ti »gospočki« viničarji so še povečini srednje plačani in njih borba za življenjski obstanek ni tako huda kot pri kmečkih viničarjih. Po večjih vinogradniških krajih Slovenskih goric so »gospočki« viničarji organizirani v Viničarski strokovni zvezi v Ljutomeru. Kmečkim viničarjem pa ni mogoče organizirati se v viničarski stanovski organizaciji, ker bi pač ne zmogli za članarino, ko mnogokrat nimajo za najnujnejše potrebščine v družini.

Ubogim viničarskim družinam kmečkih viničarjev bi mogla priskočiti na pomoč naša oblast in jih zaščititi, da bo upošteval njihove pravice in tudi oni stan, ki mu je doslej po svoji uvidevnosti rezal viničarjem skromen kruh. Viničarska organizacija pa naj ustanovi poseben oddelek v svoji organizaciji za kmečke viničarje, kjer bi po svojih premoženjskih močeh lahko plačevali članarino. Tako bi se dale obvarovati uboge družine pred popolnim propadom.

Naročajte Slovenski dom!

Vinogradniki proti novemu trošarinskemu pravilniku

Maribor, 9. januarja.

Kakor znano, se pripravlja nov trošarinski pravilnik, ki prinaša nekatere nove ukrepe za naše vinogradnike. Tako bodo morali vinogradniki sami po tem pravilniku pri nadrobni prodaji od 5 oziroma 10 litrov naprej plačevati banovinsko trošarino, obenem bodo pa morali tudi sami garantirati, da bo kupec vina plačal tudi občinsko trošarino. Vinogradniki bodo po tem pravilniku imeli v svojih zidanicah v bodoče čestokrat posla z organi finančne kontrole, dočim dosedaj niso imeli v vinogradniških kleteh nobenega opravka. — Naravno je, da so te novotarije našega vinogradnika zelo razburile. S temi ukrepi bi se skoraj povsem omejila nadrobna prodaja vina od 5 litrov dalje, s katero so dosedaj zlasti v Slovenskih goricah vinogradniki vzdrževali cene na primerni višini.

Da se porazgovorijo o novem trošarinskem pravilniku, so se zbrali danes delegati vseh vinarskih podružnic iz mariborske okolice in Slovenskih goric v Mariboru. Zborovanje, katerega sta se udeležila tudi mariborski podžupan Franjo Žebot in okrajni kmetijski referent Zupanc, se je vršilo v prostorih Kmetijske družbe. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo sestavil resolucijo, v kateri bodo zapopadene vse želje in zahteve vinogradnikov ter jo bo predložil g. banu in finančnemu direktorju v Ljubljani. V tej resoluciji bodo vinogradniki obrazložili, da se nahaja naše vinogradništvo v krizi, odkar je izgubilo avstrijski trg, da so ga zadnja leta pritisnile ob tla vremenske nezgode in bolezni vinske trte ter uvoz cenenih dalmatinskih in banaških vin in da ga sedaj ukrepi novega trošarinskega pravilnika zopet zadenejo tako močno, da postane popolnoma nerentabilno ter ga bodo začeli kmetje opuščati.

Zaradi primanjkljaja v blagajni segla po strupu

Maribor, 9. januarja.

Pred nekaj dne je spila večjo količino lizola mlada uradnica nekega večjega mariborskega podjetja. Vsi, ki so to dekle poznali, so se čudili, zakaj je seglo po strupu. Širile so se govorice, da je vmes nesrečna ljubezen in podobno, te dni pa je le proniknil v javnost pravi vzrok tega obupnega koraka. Uradnica je v podjetju vršila blagajniške posle. V vsakem večjem obratu pa se dogaja, da se zatekajo uradniki in uradnice brez vednosti šefa k blagajniku ter si izposojajo iz blagajne manjše zneske za katere zastavijo potem v blagajni bone na odgovarjajoči znesek s svojim podpisom. To se je dogajalo tudi v tem obratu že več let. — Blagajničarka je s svojimi kolegi ob vsakem prvem obračunala zastavljene bone in vse je bilo zopet v redu. Te dni pa je v tem podjetju šef nenadoma napravil pregled blagajne. Našel je bone, kar ga je močno razburilo, pa je poleg blagajničarke poklical tudi vse prizadete uradnike na odgovornost. Ti pa so imeli premalo poguma, da bi nosili odgovornost za svoje delo. Vsi po vrsti so tajili, da bi bili kdaj podpisali blagajničarki kak bon ter so zatrjevali, da je gotovo ona sama sebi izplačala dotične zneske, potem pa je bone z njihovimi podpisi enostavno ponaredila, da bi sebe krila Vse posledice so potem padle na blagajničarko. Izgubila je službo, obenem pa bi morala sama iz svojega poravnati ves manjkajoči znesek, katerega je bila iz blagajne posodila svojim kolegom in kolegicam. Na ubogega dekleta je to tako delovalo, da je obupalo ter je segla po steklenici lizola. K sreči so njeni domači zastrupljenje pravočasno opazili ter jo spravili v bolnišnico, kjer so ji rešili življenje. Vendar bo morda vse življenje čutila zle posledice strupa.

Uprava Elitnega kina Matice opozarja, da je danes predstava samo ob 16, obe večerni predstavi zaradi koncerta odpadeta. — Predvaja se velefilm Beli jorgovan — Valček strasti.

Jutri normalne predstave ob 16, 19 in 21.15 »Beli jorgovan«. Zaradi stalno razprodanih predstav rezervirajte vstopnice.

Ali ste že poravnali naročnino?

Zima v loški dolini

Stari trg pri Ložu, 9. januarja.

Letošnja zima je marsikaterega kmeta pri nas presenetila, da je ostal brez nastilja in drv. Stari ljudje so rekli: »Kadar se iz jezera (Cerkniškega) ne vzame, se lahko listje grabi«, pa prošlo jesen ni bilo tako. Sedaj morajo kmetje rabiti žaganje za nastilj, pa še tega tako težko dobe, ker ga parne žage same rabijo za pogon strojev.

Furmani so prav živahni, saj jim pa tudi vreme ugaja, takega »sanika« kakor je letos, že dolgo ni bilo.

Kljub krizi, ki nas tare, je v naši dolini precej vsestranske živahnosti, ki pa včasih ni dobrodošla, posebno ne v poštnih prostorih ob nedeljah in praznikih. Na praznik sv. Treh kraljev je bila taka gnječa, da tisti, ki so bili notri, kmalu ne bi mogli priti ven. Pa saj ni čuda, ko je na tako veliki pošti, kakor je Stari trg, ena sama uradniška moč.

Ko smo lansko leto v aprilu sprejemali novega župnika, smo brali na enem slavoloku te-le besede: »Dajte nam miru in nesebične ljubezni«! Nismo zastonj prosili, mir in ljubezen spremljata našega gospoda župnika na vsakem koraku in pri vsaki besedi. Tega smo bili v našem razrvanem kraju tako potrebni. V tem kratkem času, ki je med nami, si je pridobil zaupanje in ljubezen vseh poštenih in pametnih ljudi. Daj Bog, da bi bila ta ljubezen trajna.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: 870, — 4, oblačno, mirno, pršič, 100 cm.

Kranjska gora: 810, — 3, barometer pada, megleno, pršič, 70 cm, Sankališče in drsališče uporabna.

Dovje-Mojstrana: 650, 0, mirno, megleno, pršič, 3 cm na 33 podlage.

Bled: 510, 0, barometer pada, 30 cm, drsališče na jezeru uporabno.

Pokljuka: 1300, 0, oblačno, 125 cm pršiča na 100 cm podlage.

Sv. Janez: 530, 0, oblačno, 5 cm novega snega na stari podlagi.

Pohorski dom: 1030, — 3, pooblačeno, mirno, sneži, 70 cm.

Mariborska koča: 1080, — 3, pooblačeno, mirno, sneži, 70 cm.

Ruška koča: 1249, — 3, pooblačeno, mirno, sneži, 70 cm.

Seniorjev dom: 1522, — 6, oblačno, vetrovno, sneži, nov ojužnen sneg, 20 cm na 150 podlage.

Rimski vrelec: 530, — 4, pooblačeno, mirno, sneži

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zjutraj

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v C° najmanjša	Temperatura v C° največja	Relativna vlaga v %	Oblačnost od 10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	750·0	0·6	1·0	93	10	0	15·1	sneg in dež
Maribor	749·7	-1·0	-1·0	96	10	WSW₁	8·0	sneg
Zagreb	756·5	-8·0	-5·0	90	8	E₁	2·0	sneg
Belgrad	759·0	-10·0	4·0	90	5	0	—	—
Sarajevo	762·4	-18·0	4·0	90	5	—	—	—
Skoplje	—	—	—	—	—	SE₀	—	—
Split	757·8	3·0	9·0	80	6	NE₂	—	—
Kumbor	758·8	1·0	9·0	50	6	SSE₅	—	—
Rab	758·0	1·0	6·0	90	10		3·0	dež

Vremenska napoved: Oblačno vreme, dež v presledkih, v višjih legah sneg. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani: V soboto je bilo ves dan oblačno in megleno, rahlo je snežilo od 7.15 do 10.05. Najvišja temperatura zraka je bila o polnoči in sicer —4.6. Tudi včeraj je bilo oblačno in megleno. Ob 11.40 je pričelo snežiti, od 16.35 dalje v noč pa je rahlo deževalo. Nastala je huda poledica. Najnižja temperatura včeraj —4.6° o polnoči. Temperatura zraka se je dvignila od sobote 7 zjutraj za 14 stopinj.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 10. januarja: Pavel, pušč.
Torek, 11. januarja: Higin, škof.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Gartus, Moste.

TEL. 27-30 **SLOGA**

Predvaja veselo in zabavno robinzonado

Peter v snegu

z malo priljubljeno Traudl Stark

Predstave ob 16., 19.¼ in 21.¼ uri

Opozarjamo na nocojšnji koncert Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič, ki bo ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Učiteljski pevski zbor je naša odlična pevska družina, ki šteje 80 članov in je pod umetniškim vodstvom svojega zborovodje g. Milana Pertota. Na nocojšnjem koncertu bo izvajal vokalni program, ki je izredno zanimiv in obsega izključno le dela domačih literatur. Večina zborov se prvič javno izvaja. Opozarjamo, da je izšla programna knjižica z besedilom petih zborov. Vstopnice se dobe do 18 v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu, od 19.30 dalje pa pri blagajni v veži Filharmonične družbe. Začetek koncerta je točno ob 20.

Rezervne častnike obveščamo, da bodo uradne ure v društveni pisarni, Kongresni trg 1-II, vsak torek in petek, razen praznikov, od 18.30 do 19.30. Pododbor Združenja rezervnih častnikov v Ljubljani.

Literarni večer, na katerem bosta brala iz svojih del zastopnika češkoslovaške književnosti, gg. pesnik Josip Hora in romanopisec Karel Nový, bo v dramskem gledališču v torek, 11. januarja ob 20. Slovenske prevode njunih del bosta brala ga. Mira Danilova in g. Slavko Jan, člana Narodnega gledališča. Sedeži v drami so od 15 din navzdol. Opozarjamo, da dospeta naša gg. gosta v Ljubljano v ponedeljek ob 17 zvečer in ju na glavnem kolodvoru pozdravimo.

Predavanje Prirodoslovnega društva. Opozarjamo, da se danes zvečer ob 20 vrši v dvorani Delavske zbornice predavanje g. univ. prof. dr. Alije Koširja s čudovitima filmoma »Čudeži mikroskopa« in »Kri«, v skupni dolžini skoraj 2000 metrov. Blagajna je odprta že ob pol 20. Vstopnina 2, 4 in 6 din; sedeži so numerirani.

Prosvetno društvo Trnovo. Na šestem rednem prosvetnem večeru, ki ga priredi društvo v sredo, dne 12. januarja ob 8 zvečer v društvenem domu, bo imel zanimivo skioptično predavanje vsem Trnovčanom poznani in priljubljeni predavatelj g. prof. Janko Mlakar, ki nas bo to pot popeljal v Lurd in Pireneje.

Prosvetno društvo Sv. Krištof. V četrtek, dne 13. januarja bo v dvorani predavanje: »V deželi polnočnega sonca«. Predaval bo prof. Mlakar. Že ime predavatelja nas vse vabi.

Frančiškanska prosveta v Ljubljani priredi v torek, dne 11. t. m. ob 8 zvečer na svojem rednem VIII. prosvetnem večeru skioptično predavanje: **»Evharistični kongres v Budimpešti«.** Nekaj črtic o pripravi na XXXIV. svetovni kongres. Predaval bo dr. p. Roman Tominec. Vstopnina za člane 2 din, za ostale 3 din, stojišča za člane 1 din, ostali 2 din. Dvorana bo kurjena.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 10. januarja: Zaprto.
Torek, 11. januarja: »Literarni večer Pen-kluba«. Izven. Znižane cene od 15 din navzdol.

Opera. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 10. januarja: »Baletni večer poljske plesne skupine Parnell«. Izven. Cene od 50 din navzdol.

DRAMA

Opozarjamo na Češki literarni večer, ki bo jutri ob 20 v ljubljanskem gledališču. Literarni večer se vrši pod okriljem našega Pen-kluba. Nastopita češka gosta, znamenita literata Hora in Novy, na večeru sodelujeta tudi naša člana Mira Neffatova in g. Slavko Jan. Sedeži so od 15 din navzdol.

Prihodnja noviteta v ljubljanski drami bo Golieva mladinska igra »Snegulječica«. Znano dejanje, napisano v lepih mirno tekočih verzih, bo brez dvoma izredno zanimalo mlado in staro. S tem delom bomo dobili zopet novo, domačo mladinsko igro, ki bo brez dvoma ostala stalno na našem repertoarju. Snegulječico bo igrala gdč. Ančka Levarjeva. Režija dela je v rokah g. režiserja C. Debevca.

OPERA

V operi se pripravlja premiera operete »Helthea«, ki sta jo napisala gg. Golovin in Leskovic. Premiera bo prihodnji teden.

Kino MATICA Tel. 21-24

Pevski in glasbeni šlager sezone!
Joanette Mac Donald in **Nelson Eddy** v velefilmu
BELI JORGOVAN (Valček strasti)
Danes ob **16. uri**
Večerni predstavi radi koncerta odpadeta!

Štiri bitke v petih dneh

Ljubljana, 9. januarja 1938.

Hockey na ledu je v Sloveniji kaj mlad šport. Doslej ga je gojila edino Ilirija, ki ga je dvignila zadnjo sezono že kar na čedno višino. Lansko leto — pa tudi že malo prej — so se te za neokretne ljudi nevarne in nerodne igre lotili tudi nekateri klubi v Zagrebu in še malo dalj na vzhod. Tam pa dozdaj še ni utegnila bogve kako cvesti; pravijo da bo vzrok — klima... Vsi, ki so gledali onstranbrežiški kockey na ledu, menijo, da se tam ta plemenita in lepa disciplina nahaja še v kameni dobi. Klubi so po »znanju« precej podobni: zmaga navadno tisti, ki ima srečnejšo gorjačo; danes se spotakne ta, drugič pa po »premagancu« zmagovalcu odlete lavorike. »Klizački savez« ali lepo po naše »drsalna zveza« se po duhoviti logiki seveda nahaja v Zagrebu: jasno, tam okoli imajo šest »hockey na ledu klubov« (staroverski hockey, s katerim je v Ljubljani na ničlo proti štirinajstim »ekshibicioniral« njihov dober predstavnik), Slovenija pa ima samo enega, naš najboljši in daleč najboljši hockey klub SK Ilirijo. Šest proti ena, kolosalno, vsakomur jasno razmerje. Zagrebško časopisje za te svoje klube živahno piha dan za dnem na popularne dude; športni publiki bi rado nametalo lednih iveri v oči za vsako ceno. Sama reklama jih je; o državnem prvenstvu pa nočejo ničesar slišati, ker vedo, da bodo njihovi slavospevi tem šesterim klubom nehali v temeljitem dokazu superiornosti, ki jo bo pokazala Ilirija. To so vam tiči! Ali ste brali zadnjič po zagrebških časopisih, da je Kac, ki je v Ljubljani zmagal s 5:1 nad Ilirijo (oni trdijo soglasno, da je zmagal s 6:2, ker to boljše vedo) ter drugi dan igral 2:2, s karlovškim KSU igral »le« 2:0, — pri tem pa seveda zamolčijo, da je KAC igral ves čas samo z enim napadom, brez najboljših, Scheriana in Eberweina; slišijo pa se že tudi glasovi, da je »tekma« trajala »celih« **3 krat po 5 minut!** To so vam »božji jogri«! Upajmo, da se šesteri klubi tudi ne bodo vse večne čase utegnili izmuzavati srečanju z Ilirijo! Morda bo letošnji januar ob koncu le toliko mrzel, da ne bo stalil vsega ledu! Nekaj kaže, da se bo letos vendarle lahko izpeljalo državno prvenstvo v hockeyu na ledu, če najvišji olimpijci ne bodo pogruntali kakšne nove zapreke. Takim vremenarjem in špecialistom pravi naš narod prav po svoji grčasti in koreniti maniri, da so vsi »vsi pasji, samo rep imajo mačji«. Nekega dne pa se nemara le utegne zgoditi, da tega repa ne bodo mogli utajiti. Takrat bo nekdo stopil na ta rep, nekdo bo pa zalajal ali zamijavkal — kakor bo že »pri štimi«. Čim prej se bo to zgodilo, tem bolj bomo veseli, zakaj močno se nam zdi, da bo tisti dan tudi enkrat za vselej odklenkalo vsem napačnim in nezasluženim hvalnicam.

Toda dovolj tega našega uvoda. Poglejmo, kako je Ilirija v petih dneh bojevala štiri bitke! — (Pardon, boljše bi napisali: pet bitk v petih dneh, saj je v nedeljo bila tudi peto, in sicer na Bledu!) Ali, kaj ko naš kronist ni bil poleg! Naj zato tudi kronika v našem listu molči o njej, čeprav je bila tudi ta bitka uspešna, 2:1 za Ilirijo!

Dne 5. t. m. je v Ljubljani proti Iliriji gostoval celovški KAC. Gostje so nastopili z rezervo, izpopolnjeno z močmi iz prvega moštva.

5. t. m. ob 20.30 KAC : ILIRIJA 5:1

Poraza Ilirije je bila kriva predvsem slaba povezanost obrambe z napadom. Morda ga je v manjši meri zakrivil oprezni drugi napad, ki si ni upal ostajati predaleč — kakor pogumni prvi, ki je čutil napram gostom terensko enakopravnost in marsikdaj tudi za dalj časa celo superiornost. Dva gola ima na vesti vratar, nekaj pa zadene krivda tudi oba še neuigrana branilca. Sodil je dobro in objektivno g. Kos; le tu pa tam mu je ušel kak offside. V splošnem je tekma v dveh tretjinah dala zelo živ in temperamenten hockey; v ostanku pa je Ilirija zaigrala kakor brez glave in brez potrebe izgubila. Za Ilirijo je dal gol Pavletič, za KAC pa Scherian 1, Moser II. 1. Eberwein 2 in Sattler 1.

6. t. m. ob 10.30 KAC : ILIRIJA 2:2

Revanš je Iliriji skoraj uspel, uspelo pa ji je kljub temu, da je po nepazljivosti le remizirala, pokazati občinstvu, koliko je napredovala od preteklega leat. Njen prvi napad je igral odlično. Dobra KACova obramba sicer ni dovolila zvišanja rezultata, imela pa je ves čas polne roke dela. Obe tekmi sta bili igrani v hudem mrazu (— 14° C). Občinstva obakrat okrog 150. Za Ilirijo sta scortala Gregorič in Aljančič, za KAC pa oba Eberwein.

8. t. m. ob 20.30 ILIRIJA : VILLACHER SPORTVEREIN 3:2

Simpatični Beljačani (samo eden se je zameril občinstvu, »zigmar« (7) — okrutni in trdi Zimmer, sicer najboljši mož gostov) so nastopili takole:

Kreuzer, Aicher (9) — Kanzi (6), I. napad: Petritsch (3) — Lamminger (4) — Zimmer (7), II. napad: Kanschegg (2) — Ronacher (1) — Hirschegger (8). — Ilirja pa je nastopila v isti postavi kakor proti Kacu, le mesto Morbacherja je igral Lombar, ne preveč uspešno; pravijo, da si je v tekmi proti Romunom nalomil rebro. Da, da, z ledom se ni šaliti, to je bridko poskusila — kakor zdaj beremo po časopisju — celo sama Sonja Henie.

Gostje so tekmo izgubili, pa so tudi zaslužili, da jo izgube, čeprav ne s tako majhno diferenco kot so jo. V moštvu so dobri le Zimmer (7), Aicher (4) ter Petritsch (3) zelo okreten, premeten in stabilen igralec. Ilirija je že prav krepko vodila, ko ji je začela rasti kakor petelinu greben, samozavestna brezskrbnost. Dva nerodna »opilka« sta za nekaj časa že majala njeno zmago, saj sta močno vpila po tretjem. Pri treningu zadnjega časa je močno pridobil tudi drugi napad, ki pa je še vedno nekam lesen; močno si bo moral popraviti čut za placement. Občinstva je bilo kljub mnogo toplejšemu vremenu kaj malo; podoba je, da Ljubljana močno rajše pleše po parketu kot po ledu. Sodil je prav dobro g. Vodišek, čeprav so »glasovi iz občinstva »godrnjali, da je v presoji faulov napram gostom preveč popustljiv. Za Ilirijo sta scortala Žitnik in dvakrat Pavletič, Za VSV pa obakrat Lamminger.

9. t. m. ob 10 ILIRIJA : VILLACHER SPORTVEREIN 1:0

Ilirija je zmago odločila že v prvi minuti. — Aljančič je z lepim strelom ob preplašenem golmanu razkačil mrežo. Obe moštvi sta se še dovolj trudili, vendar je igrala Ilirija mnogo bolj ležerno kot proti KACu ali pa celo proti Romunom. Tudi včeraj dopoldne je »Pfundner izza okna« tarnal, da je spravil v promet le okrog 130 vstopnic.

Ilirija je od lanskega leta mnogo napredovala. Potni maršal KACa je zadnjo pot izjavil našemu poročevalcu, da je postala močan klub, ki ga čaka še prav lepa bodočnost. Potarnal je edinole, da igra zdaj, ko dejansko z n a igrati hockey, preveč ostro, včasih celo surovo.

V zadnjih tekmah so se pokazale nekatere pomanjkljivosti: še vedno ne harmonirata v zadostni meri branilca, še vedno ni prave povezanosti med obrambo in napadom — dasi se je oboje od tekme z Romuni že občutno zboljšalo. Napad igra vse preveč gosto, plasiranje je često brez smisla za situacijske preokrete, puck se vse preveč zadržuje; opaziti je tudi prilično pretiravanje v driblingu, ki se — zlasti pri icehockeyu kaj rado maščuje. In tako smo v tekmi proti Beljačanom opazili, da so utegnili mnogo manj talentirani igralci (to je bil slučaj tudi že v tekmi s KACom) kot so naši Ilirijani, ki so zdaj tudi že **individualno boljše izdelani,** zaigrati nevarnejše in — koristnejše. Toda te napake bodo izbile pogoste tekme z močnimi klubi.

Smučarski klubski dan

Ljubljana, 10. januarja.

Včeraj so imeli naši zimskošportni klubi svoj tradicionalni klubski dan, ko izvajajo smuške tekme za prvenstvo svojih klubov. Navajamo rezultate onih tekem, o katerih smo prejeli poročila.

V Mojstrani

Tekmovali so seniorji, poleg njih pa mladina vseh skupin. Doseženi so bili sledeči rezultati:

Seniorji (12 km):
1. Klančnik Gregor 0.40.27,
2. Lihteneger Ferdo 0.42.32,
3. Miklavčič Matko 0.43.29,
4. Čebaršek Jože 0.46.29,
5. Peič Stevan 0.52.02,
6. Todorovič Jezdimir 0.56.02,
7. Oličko Djuro 0.56.12,
8. Kovačič Miha 1.07.01.

Tekmovalci od 14. do 18. leta:
1. Rekar Franc 50.00,
2. Merkelj Boris 52.13,
3. Zavrl Miha 54.30 minut.

Tekmovalci od 12. do 14. leta:
1. Polda Janez 26.25,
2. Lichteneger Jože 27.15,
3. Urbas Kondi 29.15 minut.

Tekmovalci od 10. do 12. leta:
1. Delavec Janko 30.22,
2. Dovžan Srečko 31.16,
3. Delavec Cveto 31.19 minut.

Tekmovalci pod 10. letom:
1. Rekar Alojz 4.05,
2. Rabič Stanko 4.24,
3. Lichteneger Kristl 4.56 minut.

Iz predšolske dobe:
1. Polda Franc 4.37,
2. Novak Emil 5.10,
3. Lakota Boris 5.40 minut.

Popoldne so se nadaljevale tekme na skakalnici, katere kritična točka je okrog 35 m in ki je kot prva v naši državi zgrajena še v starem stilu. Že pred tekmo je močno snežilo, kar je tekmovalce znatno oviralo. Skoki so bili ob sodstvu g. Kramarja kljub temu v redu izvedeni.

Med seniorji sta zasedla prvo in drugo mesto **Jakopič Albin** (26, 27.50, 27.50 m) s 111 točkami ter Gregor Klančnik (23.50, 25.50 25.50 m) s 77.6 točkami od 120 dosegljivih. Med naraščajem sta dosegla Zorman Jože (16.15.50, 16 m) s 100.6 točkami ter Polda Janez (15.50, 16.50, 17 m) z 98.2 točkami prvi dve mesti.

V Planici

Tu je imela svoj klubski dan Ilirija. Tekmovanje so vodili gg. inž. Koudelka, Mahkovec, Komar in Zupan (za teke), ter gg. Predalič in Zupan (za skoke). Doseženi so bili sledeči rezultati:

Juniorji so tekli na progi, dolgi 5.50 km ter so postavili sledeče čase: 1. Rožič Andrej 41.31, 2. Rožič Janez 43.07 in 3. Ozvald Lojze 44.16.

Seniorji so tekli na progi, dolgi 9 km ter je proti pričakovanju zmagal Pribovšek Franc s časom 47.12. 2. Jakopič Gustl (izven konk.—SK Ljubljana) 47.49, 3. Kerštajn Andrej 48.28 in Petrič Anton 49.08.

Skoke so izvajali tekmovalci na skakalnici, ki dopušča dolžino 25 m s sledečimi uspehi: 1. Pribovšek Franc (21, 20) 149.5, 2. Legat Srečko (izven konk. — Jesenice) (18.5, 19.5) 135.3, 3. Mežik Janez (16.5, 16.5) 123.6, 4. Florjančič Peter (izven konk.) (16.4, 16) 122.4 in 5. Kavalar Vinko (17, 17) 119.1.

V kombinaciji sta zmagala med seniorji Pribovšek Franc (309.5) ter Hudovernik Tine (214.6); med juniorji pa Rožič Janez (271.2), Ozvald Lojze (260.9) in Tome Lado 243.4.

Dopoldanski teki, ki so se vršili pod vodstvom inž. Koudelke in s sodelovanjem gg. Mahkovca, Komarja in Zupana, so bili izvedeni brezhibno zaradi tega, ker je bil še prvovrsten sneg. Popoldne, ko se je začelo skakanje, pa je že snežilo, kar je tekmovalce seveda v nemali meri oviralo. Zato so rezultati tem častnejši. Sodstvo skokov je bilo poverjeno gg. Predaliču in Zupanu.

Na Rožci

Tu je priredila svojo tekmo v smuku TK Skala. Ob idealnih snežnih razmerah, ob brezhibni organizaciji so tekmovalci morali prevoziti 3.5 km dolgo progo s 450 m višinsko razliko. Doseženi so bili sledeči rezultati:

1. Praček Ciril 5:36.2, 2. Stumpfel Anton 6:17, 3. Urbar Slavko 6:20.

Od tu in tam

Umrlega bana drinske banovine dr. Dušana Davidoviča so pokopali v soboto v Sarajevu. Dr. Davidovič se je vračal iz Belgrada, toda med potjo mu je prišlo slabo, da je umrl, še preden je prispel v Sarajevo. Pogrebu, ki se ga je udeležilo izredno veliko število Sarajevčanov, je prisostoval tudi minister dr. Spaho, predstavniki vojaških oblasti, uradniki banovine in uradniki mestne hranilnice, katere glavni ravnatelj je bil pokojni Davidovič, preden je bil imenovan za bana. —

Debela plast ledu je pokrila reki Donavo in Tiso. Sava sicer ni zamrznila na vsej površini, vendar je večjidel prekrita z ledom. Kraji v bližini teh rek imajo vsi hud mraz. Še hujše kot pri nas je v Romuniji. V soboto so imeli v Bukarešti kar 32 stopinj pod ničlo.

70 letnico obstoja je praznovala družba svetega Jeronima v Zagrebu, nekaka hrvaška Mohorjeva družba. Družba je v teku teh let poslala med svoje naročnike nad osem milijonov knjig. Povprečno izda družba letno po 9 novih knjig.

Svojega slepega otroka je prodal ciganom precej bogat kmet iz vasi Šumetlice pri Požegi. Mož je rad pil, zaradi česar je moralo od hiše mnogo zemlje in večji del živine. V dobrih dvajsetih letih je kmet imel pod svojo streho nič manj kakor devet žena. Tri otroke, ki jih je imel, je nečloveško mučil. Nekega dne je svojega desetletnega slepega sina enostavno prodal ciganom. Iz hiše je pognal tudi druga dva sinova, čeprav sta bila še mlečnozoba. Ni čuda, če je zaradi take vzgoje starejši sin obupal in se sklenil maščevati nad svojim očetom. Ko se je nekega dne vrnil domov, ga je oče takoj napodil, čim ga je zagledal. V prepiru je sin pograbil puško in očeta ustrelil. Pred sodiščem se je vsa žalostna zgodba obnovila, nakar je sodišče razsodilo, da se morilec pošlje v dečjo poboljševalnico.

S preprosto ponarejenimi petstotaki so neznani goljufi ogoljufali kmeta Nikolaja Benca v Križevcih. Benc je prišel na sejem prodajat kravo. Kupčije je bilo tega dne bolj malo, vendar se je Bencu javil neznanec in se začel z njim pogajati za odkup krave. Nazadnje sta se sporazumela in udarila v roke. Benc je dobil 1500 dinarjev v bankovcih po 500 din. Ko je Benc stopil v bližnjo gostilno, je hotel plačati račun s petstodinarskim bankovcem. Hudo pa je bil presenečen, ko mu je gostilničar bankovec vrnil rekoč, da je navaden falsifikat, narejen z nekaj črtami s svinčnikom. Benc je pogledal še druga dva bankovca in z žalostjo ugotovil, da so navadni papirji — preprosto ponarejeni petstotaki. Goljuf je izrabil naglico in kmetu stisnil v roke tri navadne papirje, kravo pa odpeljal. Goljufa še niso mogli izslediti.

Krvav božič so imeli v vasi Ariču v Srbiji. Rodbini Radovičev in Gjorgjevičev sta se že dolga leta smrtno sovražili. Ko so se včeraj trije Gjorjeviči vračali proti domu, sta pred nju nenadoma skočila dva človeka s puškama. Bila sta to dva Radoviča. Še preden so se Gjorgjeviči zavedli velike nevarnosti, v kateri so se nenadoma znašli, že so počili streli in 2 Gjorgjeviča sta obležala v krvi. Ko je hotel tretji, ki ga noben strel ni zadel, pobegniti, sta Radoviča skočila za njim in ga obdelala z noži. Eden od Gjorgjevičev je težkim ranam podlegel.

Po vsem zapadnem delu naše države je včeraj mraz odnehal. Sprva je padal droben sneg, kasneje pa dež. Zaradi tega se je stvorila na cestah zmrzla plast, prava poledica. V dalmatinskem Primorju je mesto burje začel vleči drug veter jugo, ki je s seboj prinesel obilen dež. Temperatura je seveda poskočila ter narasla za nekaj stopinj nad ničlo. — Tudi v Belgradu se je stanje izboljšalo. V soboto so imeli tamkaj še 12 stopinj pod ničlo, včeraj pa le 3 stopinje.

Dva fantiča sta se ponesrečila, ko sta hotela prižgati ogenj v štedilniku. Sinova Stjepana Holombeka v Zagrebu sta doma hotela v štedilniku narediti ogenj. Ker so bila drva mokra, sta jih polila z bencinom in nato pritaknila gorečo vžigalico. Toda ogenj je planil in se prijel obleke fantiča, da je bil podoben plamenici. Njegov bratec ga je sicer poskušal rešiti, vendar mu gašenje ni šlo od rok. Skoraj napol zgorelega so fantička pripeljali v kliniko, kjer se bori s smrtjo.

V Bosni je zapadel v dneh pred najhujšim mrazom visok sneg. Ponekod ga je padlo več ko meter. Največ škode je utrpela železnica, kajti sneg je zametel večje število prog, ki jih snežni viharji zopet ponovno zasipavajo, potem ko jih delavci očistijo. Hud mraz je prisilil tudi volkove, da so začeli prihajati v bližino selišč in napadati prebivalce. V Jagodini pri Višegradu je tropa volkov napadla čredo živine, ki jo je čuval Vitez Jovanovič. Volkovi so raztrgali kar trideset ovac ter štiri krave. Pastir pa je pobegnil in si tako rešil življenje. Kmetje so začeli sami preganjati zverjad.

Nesreče, ki se je dogodila našemu parniku »Srdju« na reki Scheldi pri Anversu, je bil kriv švedski parnik »Hag«. Po pripovedovanju moštva, ki se je rešilo iz potapljajočega se parnika, se da sklepati, da je švedski parnik vozil napačno, poleg tega pa je imel ta parnik svetilke napačno razmeščene. Zaradi tega nedostatka je prišlo do trčenja in potopitve parnika »Srdja«.

Novega kotorskega škofa je imenoval sv. oče papež Pij XI. Postavljen je katehet prof. Pavao Butorac, ki je bil l. 1888. rojen v Perastu v Boki Kotorski. L. 1910 je bil v Zadru posvečen za duhovnika. Le tri leta je bil v dušnopastirski službi, kajti od l. 1913 je bil katehet na raznih srednješolskih zavodih. Zasedel je stolico kotorskega škofa, kjer je dolga leta pastiroval škof Ucellini.

Eden zadnjih veteranov, ki so se borili v bitki pri Visu l. 1866 proti Italijanom v pomorski bitki, je umrl te dni v Bolu pri Splitu. Ivan Dežulovič je dosegel starost 94 let. Ko je bil star 22 let je moral pod Tegetthofom služiti mornarico in se udeležiti zgodovinske bitke. Ladja, na kateri je bil Dežulovič, je v bitki izgubila krmilo.

Zagreb, 10. januarja. m. Hrvatski narodni pokret namerava ustanoviti »Hrvatski gospodarski svet«, ki naj bi imel namen zravnati odnošaje med delodajalci in delavci.

Pri popoldanski mladinski slalom tekmi je zmagal Stumpfel Tone (1:17.2) pred Mrakom Marijanom (1:31.1) in pred Šušteršičem Andrejem (1:37.5).

Spomladi bo v Belgradu

Velika italijanska umetnostna razstava

„Portret v posameznih stoletjih"

Pred nekaj dnevi se je mudil v Belgradu član italijanske vlade grof Volpi di Misurata z namenom, da tu uredi organizacijo velike italijanske umetnostne razstave, ki bo letošnjo spomlad. Ta razstava bo nosila ime »Portret v posameznih stoletjih«.

Ta velika in reprezentativna razstava italijanske umetnosti v Belgradu bo spadala med največje umetniške dogodke pomladanske sezone. Grof Volpi, ki je prispel v Belgrad, da uredi podrobnosti za to veliko kulturno manifestacijo, je doma velikih finančnik in hkratu mecen umetnosti. Pobudo za navedeno razstavo je dal sam in si tudi sam osebno prizadeval, da bi jo priredili v najširšem obsegu. Dejansko bo razstava po svojem obsegu, pa tudi kakor po številu dragocenih in izredni del privabila veliko število obiskovalcev ne le iz naše države, temveč tudi iz sosednjih dežel. V Belgradu bo zbrana velika zbirka sijajnih portretov velikih italijanskih slikarjev, tako da si jih bodo mogli obiskovalci v enem dnevu ogledati, dočim bi potrebovali v Italiji najmanj 10 dni, če bi jih hoteli poiskati po raznih velikih in bogatih muzejih.

Grof Volpi je pojasnil obseg razstave in pobude, ki so ga vodile, ter upe, ki jih polaga v prireditev samo. Naglašal je, da je star prijatelj naše dežele in da se pravkar mudi

v Belgradu tridesetič

Napredek jugoslovanske prestolnice od leta 1930 do današnjega dne ga je prijetno presenetil. Pravi, da je posebno srečen, da mu je vlada kraljevine Italije naložila prijetno dolžnost, da osebno uredi organizacijo te velike prireditve.

Grof Volpi di Misurata, ki ga je italijanska vlada določila za predsednika razstave italijanskega portreta v posameznih stoletjih, ki bo prihodnjo pomlad v Belgradu, je zbral okrog sebe zastopnike jugoslovanskega časopisja, da jim pojasni značaj in namen te prireditve. Sestanek je bil ob 19. uri v italijanskem poslaništvu. Po izjavi grofa Volpija bo razstava obsežnejša in pomembnejša kakor vse druge retrospektivne umetnostne razstave, ki so bile doslej v Italiji in v tujini. Belgrajska razstava bo imela svoje posebno lice in bo izrednega pomena. V Belgradu bodo prišle samo največje umetnine, ki krasijo najslavnejše zbirke Firence, Rima, Neaplja, Benetk, Brescije, Parme, Verone, Padove, Milana, Lucce, Bergama in Modene, da navedem samo nekatera najvažnejša mesta. Podobna razstava portreta je bila kmalu po svetovni vojni v Firenci in je dosegla ogromen uspeh. Omenjena je pa bila na kratko dobo od 16. do 17. stoletja. Na belgrajski razstavi bodo razstavljena dela vse italijanske umetnosti, razkazana bo

vsa zgodovina Italije

od zgodnjega srednjeveškega Rima do naših dni in sicer v veličastni obliki. Ker so še v teku pogajanja in ker še proučujejo načine o prevozu tolikšne dimenzije, da je njihov prevoz težak, grof Volpi zaenkrat še ni mogel sporočiti popolnega seznama portretov, ki bodo v Belgradu razstavljeni. Izjavil je pa, da bodo na tej ogromni prireditvi zastopani prav vsi veliki mojstri. Izvzeti bodo samo taki, ki so omejili svoje delo na nazidne dekoracije. Poleg najslavnejših prsnih kipov, ki so nam ostali iz časov starega Rima, in poleg slik iz Pompejev bodo tudi kipi iz slonove kosti iz srednjega veka. V svetlih dvoranah muzeja kneza aPvla, ki bodo obložene z bogatimi draperijami, bo mogoče občudovati slike Pisanella, Mantegne, Antonela da Messine, Polajela Filipa, Lipija Piera, umetnine Francesca Botticelia, Rafaela in Andrea del Sarta. Zastopani bodo nadalje beneški mojstri od Gendila do Tintoretta, od Lorenza Lotta do Paola in Giorgionija, od Tiziana do Veronesa. Zastopani bodo tudi mojstri kiparstva, Donattelo, Micheangello. Mimo da Fiesole, Desiderio da Setignano, Verocchio Laurana, Benvenutc Celini in Alekssandro Vittoria. Ožja, toda izbrana skupina bo zastopana 16. in 18. stoletje Berdinia in Guidarenia, Gislandija in Paninia, Tiepola in Longia. Razstavo bodo izpopolnila najslavnejša imena 18. stoletja kakor Canova, Apiani Cremont, Favreto Fattori ter Boldini. Razen brezimenskih iz najstarejših časov bo zastopanih najmanj 90 mojstrov, ki bodo na razstavi v Belgradu predočili vso italijansko preteklost. Privlačnost te izredne zbirke bo pomnožena s svojo ikonografsko zanimivostjo. Prikazani bodo mnogi papeži in kralji, ženske, ki so zaslovele s svojo lepoto, politične osebnosti, umetniki in književniki. Navedli bomo samo nekatere izmed: Virgilia, sv. Frančiška Asiškega, Dantea Alighieria, Macchiavelia in Uga Foscola, Cosima in Juliana de Medici, Ferdinanda Aragonskega in Štefana Colono, Domenica Cimaroso in Cerdia.

Veličastna razstava bo trajala približno šest tednov. Z grofom Volpijem je bil v Belgradu tudi grof Barbantini, največji italijanski strokovnjak za umetniške razstave in organizator zadnjih velikih italijanskih razstav, posvečenh Tizianu in Tintorettu, ki sta bili umetniška dogodka svetovnega pomena.

Mali Japončki v generalski, oziroma admiralski uniformi, ki naj bi jih navdušila, da bi šli za zgledom svojih očetov.

Fordova sreča

Znameniti tovarnar avtomobilov, Ford, se je nekoč sam vozil z avtom, ki mu je v nekem zapuščenem kraju popolnoma odpovedal. Nikakor ga ni znal spraviti naprej, pa se pojavi k sreči neki brezposelni mehanik, pregleda in popravi avto in spravi mogotca iz zadrege. Ford mu je bil tako hvaležen, da mu je dal na izbiro: 3000 dolarjev takoj ali dosmrtno mesečno podporo po 150 dolarjev. Siromak se je odločil za 3000 dolarjev, Ford pa ga je ozmerjal, češ, da je zelo neumno izbral.

»Jaz že vem, kaj delam,« je rekel potepuh. »Vi imate tako srečo v poslih, da bi jaz gotovo že drugi mesec umrl in tako spravil iz vas samo 150 dolarjev!«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 10. januarja: 12 Pisana trata (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.20 Mojstri plesne glasbe (plošče) — 14.15 Vreme, borza — 18 Zdravstvena ura: Preprečevanje kužnih bolezni (g. dr. Anton Brecelj) — 18.20 Po domače (plošče) — 18.40 Kulturna kronika: Umetnostni spomeniki Notranjske (g. Marjan Marolt) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Spomini na Joh. Straussa (plošče) — 20.15 Rezervirano za prenos — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Lahka glasba: Šramel-kvartet učit. abiturientov.

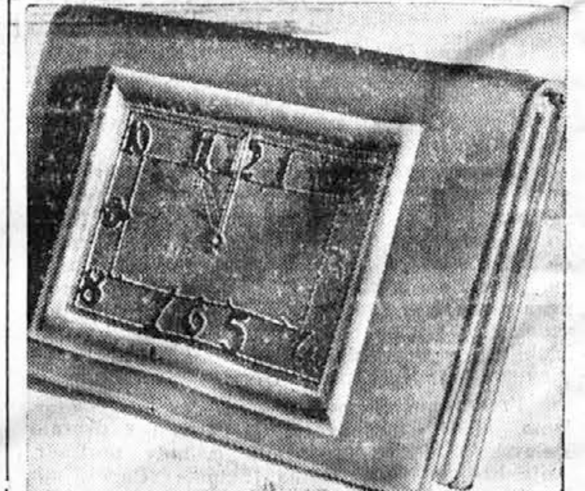

Po najnovejši pariški modi imajo ženske na svojih torbicah tudi ure.

Rdeča roka grabi na vse strani

General rdeče vojske ne mara več nazaj v Rusijo

Oni, ki so se izneverili v zadnjih letih rdečemu režimu Rusije, so bili v veliki večini sovjetski diplomati, ki jim je ruska vlada poverila nalogo, da »spreobračajo« ljudi k boljševizmu predvsem tudi v inozemstvu. Med njimi so tudi takšni, ki niso pustili sovjetskih trinogov na cedilu zaradi tega, češ da v tujini niso mogli zaradi težav, na katere so naleteli, ničesar doseči, pač pa so »dezertirali« zato, ker so se sami prepričali, da boljševizem ne more zmagati in da je že vnaprej obsojen na propast, če zaradi drugega ne, pa vsaj že zaradi krutega, nečloveškega načina, kako vodi boj doma v Rusiji in v zamejstvu. Vsi tisti pa, ki tudi v tujini ne delajo po volji rdeče Rusije, se seveda tudi ne smejo nič več vrniti nazaj v domovino boljševizma, in se tudi nočejo, ker predobro vedo, kaj jih čaka.

Evropska javnost je zvedela med drugimi tudi za to, kaj je bilo s sovjetskim generalom Krivickim, ki ga je boljševiška oblast poslala na Francosko, da tam prevzame večjo količino vojnega materiala. Krivicki je bil član komunistične stranke in je nosil tudi odlikovanje reda Rdeče zastave. On je res prišel na Francosko, na veliko začudenje sovjetskih oblastnikov pa se je zvedelo, da se ne namerava več vrniti v Rusijo, tudi če ga še bolj vabijo iz Moskve.

General Krivicki je poslal pismo upravi social. stranke v Moskvi. V tem pismu Krivicki pravi, da je globoko prepričan, da Stalinova vlada ni v škodo samo Sovjetski Uniji, in ruskemu delavcu pač pa delavcem vsega sveta. Ta general v pismu tudi trdi, da so bile vse obtožnice proti trockistom in takoimenovanim izdajalcem popolnoma izmišljene in da jih je pripravil Stalin zato, da bi se iznebil svojih ideoloških nasprotnikov. Edino s strahovanjem — pravi general Krivicki — dobivata Stalin in Ježov »priznanje« in »dokaze« za dejanja, ki jih obtoženci niso nikdar zagrešili. Vse te sodne razprave, ki prav za prav niso bile nobene razprave, so mi končno vzele vso vero v ta rdeči režim, kajti bil sem na takšnem mestu, da sem se mogel prav dobro prepričati, kaj delajo v Rusiji z nedolžnimi ljudmi. Dolgo sem se bojeval sam s seboj, da bi premagal v sebi to globoko mržnjo. Veroval sem v to, da imam nalogo, ostati na svojem položaju, mnogo premagovanja in truda pa me je stalo, da sem v vsem prekinil z Moskvo. Dobro vem, da so razpisali nagrado na mojo glavo in da bo organizacija GPU žrtvovala vse, da me dobi v roko. Toda prepričan sem, da sem bil v dobro delavstva vsega sveta dolžan storiti to, četudi zaradi tega vsak čas lahko pričakujem, da me bo zadela iz zasede krvava boljševiška roka, ki jo že v najoddaljenejše kraje sveta izteguje rdeči diktator Stalin.

Kongres brezbožnikov v Londonu

Že nekaj časa svetovna javnost ve za to, da sovjeti nameravajo organizirati v letošnjem aprilu v Londonu kongres brezbožnikov. Te vesti so čisto naravno — izzvale posebno med Angleži srdite proteste, posebno že zato, ker so si za takšno stvar boljševiki izbrali ravno največje evropsko mesto London. Angleška vlada se temu javnemu mnenju ni podvrgla tudi ni sklenila, da prepove brezbožniški kongres v Londonu. Takoj so organizirali na Angleškem tudi velika protestna zborovanja, s katerih so poslali na merodajna mesta ogorčene resolucije proti takšnemu kongresu. V eni teh resolucij stoji napisano tudi to, da je angleška vlada s tem, da ni izdala odloka o prepovedi tega kongresa v Londonu, izmaličila smisel besedi svoboda, kajti če ne bi vendar ne mogla dovoliti takšne nemoralne manifestacije.

Posebno so poudarjali na teh shodih, da imajo boljševiki po tem kongresu brezbožnikov namen imenovati pri vseh svojih poslaništvih v tujini brezbožniške odposlance. Če pa že ne pri svojih poslaništvih, pa morda celo pri inozemskih zunanjih ministrstvih, kakor se je n. pr. to zgodilo v Španiji in v Mehiki. Ti brezbožniški odposlanci bi vodili vso nadaljno protiversko propagando po zgledu, kakor to dela protiverska ustanova v Moskvi.

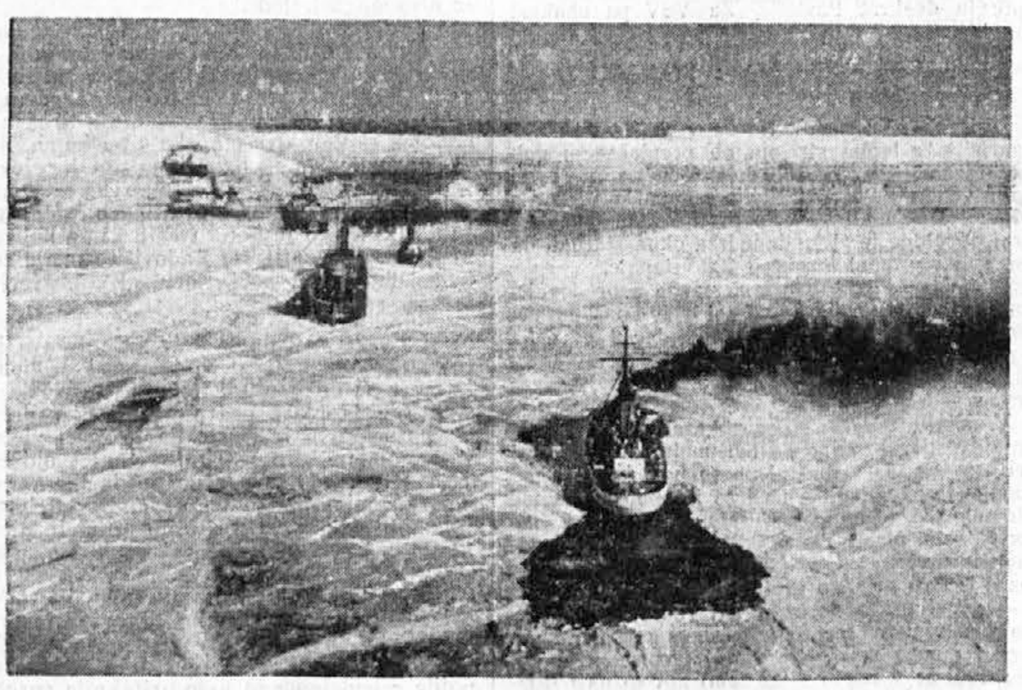

Letos je zgodaj zavladal velik mraz tudi v ameriških Združenih državah. Slika kaže, kako se ladje prebijajo skozi zamrznjene reke.

M. Jacoby - R. Leigh: 90.

Poročnik indijske brigade

»Zato je torej Surat kan pobegnil! Prelomil je besedo in pomoril vse neoborožene vojake! ...«

»Moramo za njim! Saj ne more biti še daleč!«

»Ne moremo jih preganjati ... Zatekli so se v gore ... Nimamo upanja, da bi se z njimi mogli spoprijeti v odprtem boju ...«

Geoffrey je še enkrat vzkliknil:

»Toda, saj vendar ne moremo stati tu kar tako, ne da bi kaj začeli!«

Warrenton mu je pogledal v oči:

»Pri živem Bogu: sedemindvajseti polk indijske brigade ne bo miroval, dokler se ne maščuje za svoje tovariše, za vse nesrečne nedolžne žrtve! Indija bo premajhna za Surata, da bi se mogel v njej skriti pred nami! Našli ga bomo, naj zbeži kamorkoli!«

ODHOD NA KRIMSKO BOJIŠČE

Preteklo je nekaj mesecev.

Sedemindvajseti polk indijske brigade je bil prestavljen v Kalkuto. V Chukoti so Angleži poslali nove oddelke, toda Indijci niso trdnjave niti enkrat več napadli. Surat je svojo vojsko umaknil. Nihče ni mogel izvohati, kje se skriva. Bal se je kazni, katero so mu Angleži pripravljali.

Nekaj stran od trdnjave, na pol pota do reke, je bilo zdaj pokopališče padlih žrtev. Tam je bil pokopan tudi polkovnik Campbell.

Geoffrey Vickers je ves ta čas vodil ogledovalne pohode na meji ozemlja, ki je bilo pod angleškim pokroviteljstvom. Perrya pa so dodelili k skrivni obveščevalni službi v Chukotiju.

Na dan po očetovem pogrebu se je Elizabeta vrnila v Kalkuto, kjer je živela v hiši polkovnika Warrentona in čakala na neko svojo oddaljeno sorodnico, s katero bi morala odpotovati domov na Angleško.

To so bili najhujši dnevi v njenem življenju. Trpela je ne le, ker je na tako strašen način izgubila očeta in prebila tiste grozne dneve med obleganjem v Chukotiju, marveč jo je zelo bolelo tudi vse, kar se je odigralo med njo, Geoffreyem in njegovim bratom Perryjem. Vedela je, da ima rada samo Perryja, toda strašno težko ji je bilo, kadar se je morala spomniti Geoffreya, ki ji je rešil življenje in ki se je tako plemenito vedel do nje in do svojega brata. Od tistega dne, kar jo je Geoffrey rešil gotove smrti, ga ni več videla. Perry se je vrnil v Loharo, da bi ji sporočil o očetovi smrti in da jo je po pogrebu odvedel v Kalkuto. O Geoffreyu je vedela samo toliko, da so ga s posebno nalogo poslali na mejo.

Zdaj v Kalkuti je komaj kdaj šla iz hiše. Pod večer je vsak dan prihajal k Warrentonovim Perry. To so bili edini trenutki, ko je mogla pozabiti na vse strašne ure iz nedavne preteklosti. Tedaj je spet začutila, da je mlada, da ji je namenjeno še živeti in da bodo zanjo še prišli srečni dnevi.

Ta čas so se Angleži že bojevali na Krimu s Francozi in Turki proti Rusom.

Kalkutski guverner sir Macefield je moral na zahtevo londonske vlade poslati del svojega vojaštva na krimsko bojišče. Indijska brigada je kljub temu še ostala v svojih obmejnih garnizijah, samo sedemindvajseti njen polk so prestavili v Kalkuto. Vojaki naj bi se tam odpočili, toda od častnikov niti eden ni smel na dopust v Anglijo. Zaradi tega so sklepali, da bo vojni val zajel tudi Indijo.

V začetku septembra se je major Geoffrey Vickers vrnil s svojim malim konjeniškim oddelkom v Kalkuto h polku, kamor ga je poklical guverner sir Macefield.

Ko je dospel v mesto, je takoj odšel v guvernerjevo palačo, da bi poročal.

Macefield ga je prisrčno sprejel:

»Dragi moj Vickers, kakor vidim, ste že vse preboleli. Rano ... in vse drugo! Vi ste pravi vojak!«

Vickers se ni hotel pogovarjati o Elizabeti in Perryju, ko je začutil, kam meri guverner.

»Sire, poklicali ste me ...«

Guverner še je zresnil in mu odgovoril:

»Da, dragi moj Vickers. Imam za vas važno novico, ki vas bo nedvomno razveselila. Indijska brigada je premeščena ... na Krim! Jutri se boste z oddelki generala Warrentona vkrcali na ladje, da odidete tja. Indijska brigada je določena za Balaklavo ... Pravijo, da je to nekako prekleto gnezdo ... Ali ste že kdaj slišali za Balaklavo? ... Tam so se vgnezdili Rusi ...«

Geoffrey je gledal guvernerju naravnost v obraz:

»Sire, dovolite mi pripombo, da se čudim tej zapovedi ministra. Konjeniki sedemindvajsetega polka so že zdaj zdeseterjeni, saj so dovolj pretrpeli v Chukotiju. Res ne razumem ...«

»Takoj boste razumeli ... Sedemindvajseti se pri Sebastopolju, pri Baklavi ne bodo bojevali proti Rusom, temveč ... proti ...«

Ko je Vickers zaslišal to osovraženo ime, se je stresel in toliko, da ni planil pokoncu.

»Proti komu?«

»Proti Suratu!«

»Kaj je ...«

»Da!«

Guverner ga je ustavil, preden je izgovoril, kar je hotel.

»Ne vem, ali vam je znano, da je Surat po klanju v Chukotiju pobegnil iz države?«

»Vem, sire,« je odgovoril Vickers. »In je dobro naredil, da je pobegnil.«

»V poročilu, ki sem ga prejel, mi sporočajo, da je Surat kan pobegnil k Rusom in je zdaj v glavnem stanu grofa Volonova ... pri Sebastopolju ... pri Balaklavi ...«

Geoffrey je zamrmral:

»To je zelo zanimiva novica!«

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.